

Det retlige forbehold og personers bevægelighed

Oplæg på seminar om

EU-retten i Danmark

Dansk Forening for Europaret, 20. september 2018

Jens Vedsted-Hansen, Aarhus Universitet

Virksomheden af det danske 'retsforbehold' (protokol nr. 22 til Lissabon-traktaten)

- Danmark deltager ikke i Rådets vedtagelser i h.t. TEUF tredje del, afsnit V
- Danmark er ikke bundet af
  - Bestemmelserne i TEUF tredje del, afsnit V
  - Foranstaltninger vedtaget i henhold til dette TEUF-afsnit
  - Internationale aftaler indgået af EU i henhold til dette TEUF-afsnit
  - Afgørelser truffet af EU-domstolen om fortolkning af sådanne bestemmelser eller foranstaltninger
- Disse TEUF-bestemmelser, foranstaltninger, aftaler og afgørelser finder ikke anvendelse i Danmark > ingen overstatslige EU-regler
- Danmark påføres ingen finansielle følger af sådanne foranstaltninger
- Særlig 'teknikalitet' i relation til forslag om og initiativer til udbygning af Schengen-reglerne > løbende tilpasning

TEUF tredje del, afsnit V:

Et område med 'frihed, sikkerhed og retfærdighed'

- JHA > AFSJ: Retlige og Indre Anliggender (RIA) > Area of Freedom, Security and Justice
- Art. 67-76: generelle bestemmelser
- Art. 77-80: grænsekontrol, asyl og immigration
- Art. 81: samarbejde om civilretlige spørgsmål
- Art. 82-86: samarbejde om strafferetlige spørgsmål
- Art. 87-79: politisamarbejde

EU's fælles asylpolitik (CEAS)

- Hovedelementer i CEAS
  - Kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken MS der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning: Dublin + Eurodac
  - Materiel harmonisering af flygtningestatus og subsidær beskyttelse
  - Processuel harmonisering vedr. tildeling og fratagelse af asyl
- Dublin-systemet: asylpolitikken 'hovedhjørnestein'
  - Ansvarskriterier i Dublin-forordningen
    - Familietilknytning
    - Tilladelse til indrejse
    - Udlændingen indrejst ulovligt fra tredjeland
  - Modificerende kriterier: afhængighed, 'suverænitetklausul' og 'humanitær klausul'
  - Eurodac-forordningen som operationel mekanisme
  - Dublin-overførsler i praksis
- Når 'hjørnesteinen' smuldrer: grundrettigheder eller kaos?

September 2015

Danmark og Dublin-samarbejdet

- Danmarks parallelaftale
  - Rådets afgørelse 2006/188 ang. Dublin II-forordning nr. 343/2003 + Eurodac
  - Forordningerne som bilag til og del af aftalen
  - Ikke deltagelse i ændringer, men quasi-automatisk virkning for Danmark
    - Meddelelse ang. gennemførelse inden 30 dage
    - Ikke-gennemførelse: aftalen automatisk opsagt efter 90 dage, medmindre...
  - Dublin III-forordning nr. 604/2013 + Eurodac-forordning nr. 603/2013
  - COM(2016) 270: fremtidig korrigerende fordelingsmekanisme > ???
- Retsmidler i Dublin-proceduren: klageadgang med suspensiv virkning
- Tidspunkt og genstand for klage?
  - Oprindelig US-praksis: 'afgørelse om anmodning om overførsel' til anden MS
  - Dom af 31. maj 2018, C-647/16 *Adil Hassan*: ikke afgørelse om Dublin-overførsel inden der foreligger (eksplicit eller implicit) accept fra den anmodede MS

Materielle CEAS-standarder i dansk asylpraksis

- Direktiv 2011/95 om flygtningestatus og subsidiær beskyttelse ('Kvalifikationsdirektivet') > omfattet af forbeholdet
- EU-domstolens praksis ikke bindende, men Flygtningenævnet 'anser normalt domme fra domstolen som væsentlige fortolkningsbidrag, når de vedrører fortolkningen af Flygtningekonventionen' (Flygtningenævnets koordinationsudvalg 29. august 2018)
- Dom af 25. juli 2018, C-585/16 *Serin Alheto* (ang. FK art. 1 D)
- Dom af 5. september 2012, C-71/11 og C-99/11 *Y og Z* (ang. diskretionsforudsætning ved religiøs konvertering)

Danmark og Schengen-samarbejdet

- Danmarks-protokollens 'teknikalitet'
  - Løbende stillingtagen til overstatslige ændringer
  - Gennemførelse i dansk ret > mellemstatslig forpligtelse
  - Ikke-gennemførelse > 'passende foranstaltninger'
- Mellemstatslige Schengen-forpligtelser i dansk ret: nogle eksempler
  - Håndhævelse af andre staters afgørelser om udsendelse af udlændinge (Udl. §§ 27 b - 27 e)
  - Indrejseforbud efter FN- eller EU-liste over uønskede udlændinge (Udl. § 32.9)
  - Videregivelse af oplysninger til SIS, VIS, Eurodac mv. (Udl. §§ 58 b - 58 j)
- Visum-politikken: Danmark deltager i overstatsligt samarbejde

EU-charteret og 'retsforbeholdet'

- MS-anvendelse af EU-charteret om grundlæggende rettigheder: gennemførelse af EU-ret, jf. charterets art. 51(1)
- Dublin-forordningen: intet traktatgrundlag for Danmarks deltagelse
  - Rådets afgørelse som EU-retlig basis? > mellemstatslig aftale pga. forbeholdet
  - Målsætning om ensartet anvendelse og fortolkning af Dublin- og Eurodac-forordningerne (parallelaftalens art. 1(2)) > folkeretligt effektivitetsprincip
  - Danske domstole forpligtet til at tage 'behørigt hensyn' til EU-domstolens retspraksis (parallelaftalens art. 6(2)) > inklusiv Charter-standarder
- Schengen-reglerne: dansk deltagelse baseret på Protokollens art. 4
  - Udtrykkeligt mellemstatslige forpligtelser > næppe bundet af Charteret, men evt. forpligtelse pga. folkeretlige aftaleprincipper

Præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen?

- Behandlingen af Dublin-sager
  - Danske domstole berettiget og forpligtet efter samme kriterier som domstole i andre MS (parallelaftalens art. 6(1))
  - Flygtningenævnets rolle som quasi-judiciel instans med endelighedsklausul?
    - Utvivlsomt berettiget til at forelægge præjudicielle spørgsmål
    - Forelæggelsespligt efter TEUF art. 267 beroende på adgang til domstolsprøvelse?
    - Afgørelse maj 2018: ikke anledning til forelæggelse '(a)llerede fordi (Fln.) ikke finder, at der i forhold til afgørelsen af denne sag består en sådan tvivl eller uklarhed om forståelsen, rækkevidden og fortolkningen' af Dublin-forordningens art. 12 og 17
- Sager ang. Schengen-reglerne
  - Gennemførelse i dansk ret på mellemstatsligt grundlag (Protokollens art. 4)
  - H.K. 2. maj 2018 (U 2018.2657): ikke ret eller pligt til præjudiciel forelæggelse, men hensyn til allerede foreliggende retspraksis fra EU-domstolen